

Beslut om ändring och utvidgning av naturreservatet Stiby backe i Sölvesborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att ändra och utvidga naturreservatet Stiby backe, omfattande fastigheterna Stiby 9:1 och del av Knutstorp 1:11, i Mjällby socken, Sölvesborgs kommun, på så sätt att reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta (Bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 4, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Länsstyrelsens beslut 11.121-505-71, daterat 1971-12-13, om bildande av naturreservat av fastigheterna Stiby 9:1 och Knutstorp 1:11 (Stiby backe) i Sölvesborgs kommun, med stöd av 7 § naturvårdslagen, och härtill hörande föreskrifter skall upphöra att gälla när detta beslut vinner laga kraft.

Naturreservatets namn är **Stiby backe**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stiby backe
Kommun	Sölvesborg
Församling och socken	Mjällby församling, Mjällby socken
Lägesbeskrivning	Omedelbart norr om Hälleviks samhälle
Kartblad	Ekonomiska kartan 3E 2g Hosaby 2 6210 Topografiska kartan 3E Karlshamn SO
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområden
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Stiby 9:1 och Knutstorp 1:11
Markägare	Staten, Naturvårdsverket

Servitut	Brunn m.m. för Sölvesborg Stiby 9:30 Kraftledning m.m. för Olofström Hallandsboda 1:82 och Olofström Härnäs 1:94 Ledning m.m. för Sölvesborg Mjällby 13:77 Brunnar för Sölvesborgs kommun
Samfälligheter	-
Nyttjanderätter	Bete Grustäkt m.m. 1952-12-31 2028 Grustäkt m.m. 1960-04-06 649
Andra gällande bestämmelser	-
Areal	Totalt 123 ha
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen
NVR-nummer	2000090

Syftet med naturreservatet

Syftet med den ursprungliga reservatsbildningen med stöd av naturvårdslagen år 1971 var "... att för framtiden bevara ett främst ur geologisk, botanisk och social naturvårdssynpunkt värdefullt område på Listerlandet". Den allmänna målsättningen för områdets skötsel var enligt skötselplanen från år 1976 "... att genom vårdåtgärder söka bevara dess naturvärden och göra det attraktivt för det rörliga friluftslivet. För de öppna arealerna gäller att så stora delar som möjligt bör hållas fria från buskvegetation och för de skogbevuxna arealerna att ädla lövträd, främst ek, bok och avenbok ska gynnas. Barrskogsbevuxna områden bör på sikt omföras till ängsmark eller föryngras med lövträd."

Nytt syfte med naturreservatet *Stiby backe* är att:

- *bevara biologisk mångfald* i naturskogsmiljöer och kulturpräglade naturmiljöer, med skyddsvärda, rödlistade och andra för Blekinge ovanliga arter,
- *vårda och bevara värdefulla naturmiljöer*, med naturtyper enligt EU:s habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd, med växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dessa livsmiljöer,
- *skydda geologiska intressanta bildningar* som utgör värdefulla naturmiljöer,
- *tillgodose behovet av områden för friluftslivet* genom att trygga tillgången till ett för allmänheten betydelsefullt strövområde i tätortsnära läge med möjlighet till rörligt friluftsliv som kan ge rika natur- och kulturupplevelser, med rastplatser, stigar och vandringsleder där besökare ges möjlighet till information om områdets naturmiljöer, geologi och kulturhistoria samt erbjuds en tilltalande landskapsbild.

Beskrivning av området

Reservatet är beläget i Sölvesborgs kommun, strax norr om Hälleviks samhälle i ett för Listerlandet typiskt landskap med ett uppstickande restberg med en platå omgivet av slättområden, som erbjuder omväxlande miljöer med ädellövskog, hällmarker och betesmarker.

Det 123 hektar stora naturreservatet utgörs av ett markområde runt restberget Stiby backe strax norr om samhället Hällevik på Listerlandet i sydvästra Blekinge. Restberg är de högst belägna delarna av underliggande hårdare berggrund. Här består den av

ca 1 400 miljoner år gammal grov ögongranit av Karlshamnstyp, formad genom djupvittring och erosion i ett tropiskt klimat under den mesozoiska eran för ca 245 – 65 miljoner år sedan. Landskapet fick sin nuvarande form under den senaste istiden. Söder om restberget finns en drumlin, en strömlinjeformad bildning av stort geologiskt intresse med moränmaterial som överlagrat kritbergarter. I reservatet ingår stora delar av restberget, men endast en mycket liten del av drumlinbildningen. På de plana hållarna finns isräfflor som löper i inlandsisens rörelseriktning. När inlandsisen smält började landet höja sig. Då bildades efter hand terrasser på bergets östra sida och strandvallar på dess sydvästra sida.

Bergets topp som reser sig ca 70 meter över havet ligger centralt i reservatet, omgivet av såväl betade som ädellövskogsbevuxna sluttningar. Näringsrik lövskog med bok och avenbok, där murgröna slingrar runt stammarna, omväxlar med ekhagmark och torrängar, samt enbusk- och hållmark. Det stora antalet naturtyper inom reservatet gör att djur- och växtliv är ovanligt rika. Exempelvis blommar backsippor på torrängarna om våren och näktergalen sjunger i buskagen.

Inte långt från toppen finns gravhögar från bronsåldern som minner om människans tidiga närvaro i landskapet. Markhistoriskt har området tillhört såväl inägomark med åkrar som utmark, det vill säga betesmark med eller utan träd. Västra delen av det nuvarande reservatet hörde till Stiby by och östra delen hörde till Hörby by. Kartmaterial finns i form av skifteskartor från slutet av 1700-talet och framåt. Ett område på bergets sydsluttning kallades *Ekehagen* och var med stor sannolikhet en inhägnad betesmark med trädskikt av huvudsakligen ekar. På utmarken fanns åkerlyckor, såsom *Kjellehalla Lyckor* i reservatets sydöstra del, vars struktur ännu märks eftersom den tidigare lyckan numera är öppnare och luckigare än den omgivande skogen. Det finns en koleragravplats från 1853. Rester efter stenbrott minner om stenbrytningen i området och är spår efter ett för regionen typiskt näringsfång.

Stiby backe är ett attraktivt och populärt friluftsområde som är lättillgängligt och ligger tätortsnära. Stigar leder från Hällevik runt i reservatet och upp på toppen som bjuder på vidsträckt utsikt över Pukaviksbukten med Hanö, Kråkenabben, Listershuvud samt det omgivande, mestadels flacka landskapet på Listerlandet.

Skälen för beslutet

Det finns en rad prioriterade bevarandevärden som motiverar områdets skydd som naturreservat, för geovetenskap, markslag, naturtyper, strukturer och funktioner, arter, kulturmiljöer och friluftsliv. Naturreservatet *Stiby backe* är ett representativt exempel på Listerlandets restbergslandskap. Växlingen mellan ädellövsdominerad skog, brynzoner och öppna till halvöppna naturliga fodermarker med solitärträd och buskage är också ett positivt inslag i landskapet för såväl flora och fauna som det rörliga friluftslivet.

Restberget med dess glaciala och postglaciala spår och avlagringar såsom drumlinbildning, isräfflor, terrasser och strandvallar är geovetenskapligt intressanta. Skogsmarker med ädellövskogar, liksom hållmarker och naturliga fodermarker är av stor betydelse för områdets mångfald av skyddsvärda naturtyper, ekosystem och arter. I de kulturpräglade naturmiljöerna i reservatets fodermarker med trädbärande betesmarker, hässle, hed-

och gräsmarker, finns ett stort antal arter som är beroende av hävd som exempelvis backsippa, hedblomster, kattfot, brudbröd och jungfrulin. Ädellövslogen innehåller en stor del avenbok, vilket är en ansvarsskogstyp för Blekinge. Ädellövslogen har vissa naturskogsvärden och har potential att utveckla naturskogskvaliteter. Större delen av naturreservatet *Stiby backe* ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 enligt habitatdirektivet, med beteckningen E0410010 Stiby backe. De naturtyper klassade enligt Natura 2000 som förekommer är *näringsrik ekskog* (9160), *enbuskmarker* (5130), *trädklädd betesmark* (9070) och *torra hedar* (4030). Arten större vattensalamander, som finns listad i Habitatdirektivets bilaga 2, har tidigare rapporterats från området. I EU's fågeldirektiv finns tre arter listade, spillkråka, trädlärka och törnskata.

Till viktiga strukturer och funktioner räknas välbetade gräsmarker med artrik flora, avenbokar och grova ekar med flera ädellövträd, senvuxna lövträd, gamla träd, hålträd, boträd, döende och död ved, hällar, stenrösen, stenmurar och stenbrott. I Stiby backe har noterats ett flertal rödlistade arter av svampar, kärlväxter, insekter och fåglar. Ox-tungsvamp, rödlistad som nära hotad (NT) är en signalart på gamla rötade ekar.

Området innehåller arkeologiska lämningar, som förmodligen härrör från sen bronsålder och kulturhistoriska miljöer som återspeglar människans långvariga nyttjande av området. Registrerade fasta fornlämningar är gravfält (RAÄ-nr Mjällby 48:1) och kolera-gravplats (Mjällby 49:1). Som övriga kulturhistoriska lämningar finns registrerade by- eller gårdstomt (Mjällby 125) i Stiby by och en minnessten (Mjällby 49:2). Fler fornlämningar inom reservatet är stenfundament efter en väderkvarn och stensträngar från före 1850. Andra kulturhistoriska lämningar som finns är stenmurar, stenbrott, odlingsrösen och äldre vägar.

Reservatets naturskönhet och mångformighet, med såväl biologiska, som geologiska värden, gör det värdefullt för friluftslivet. Till prioriterade bevarandevärden hör att *Stiby backe* är ett större sammanhängande område med höga upplevelsevärden. Det är ett lättillgängligt och tätortsnära besöksobjekt med vandringsmöjligheter och utsiktsplats och ger en tilltalande landskapsbild. De många kulturlämningarna minner om bygdens historia och ökar reservatets värde ur undervisningssynpunkt. Det är även intressant som forsknings- och referensområde.

Naturreservatet *Stiby backe* har angivits som skyddsvärt ur naturvårds-, kulturmiljö- eller friluftssynpunkt på internationell, nationell, regional och lokal nivå.

Dessutom omfattas reservatet av eller ingår i *Riksintresse för naturvården* (område NK4, Listerlandet – Hanö) och för *friluftslivet* (område NK2, Listerlandet – Hanö), Länsstyrelsens *naturvårdsplan* (område nr 83.13 NR, klass 1-objekt), Länsstyrelsens *bevarandeplan för odlingslandskapet* (83.12 Siretorp - Stiby, klass 1-objekt från naturvårdssynpunkt, klass 2-objekt från kulturmiljösynpunkt), Länsstyrelsens *Ängs- och hagmarksinventering* (83.049 Stiby backe, värdeklass 1), Riksantikvarieämbetets *fornlämningsregister* (2 registrerade fornlämningar och 2 övriga kulturlämningar) samt Sölvesborgs kommuns *översiktsplan* (område NR 1 Stiby backe).

För att områdets naturvärden, geologiska kulturhistoriska värden samt värden för det rörliga friluftslivet ska bevaras och förbättras är området i behov av ett omfattande skydd, väl planlagda skötsel- och restaureringsåtgärder samt uppföljning av områdets utveckling. Detta kan långsiktigt åstadkommas genom att reservatsbeslutet ändras och skötselplanen revideras. Länsstyrelsen kan genom ändringen av reservatet även leva upp till den skyldighet, som anges i 16 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att prioritera skyddsarbetet i områden som ingår i det ekologiska nätverket

Natura 2000. Ett skydd av området bidrar även till att fullfölja miljökvalitetsmålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Utvidgningen av reservatet i sydost omfattar delar av fastigheten Knutstorp 1:11 som ägs av Staten, med både gräs- och skogsmark. Området på 3 ha består dels av betesmarker, såväl öppna som trädbevuxna, dels av obrukad skogsmark. Större delen av skogen är en nyckelbiotop på 0,7 ha med blandädellövskog och alsumpskog på kalkhaltig mark.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra, valla in eller anordna upplag,
2. uppföra byggnad, mast, antenn, luft- eller markledning, eller annan anläggning,
3. avverka skog eller bortföra torra träd eller stubbar,
4. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
5. lagra virke eller skogsbränsle under vedinsekternas huvudsakligaste flygtid,
6. bedriva jakt i annan form än skyddsjakt samt eftersök,
7. utfodra vilda djur,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra handels- eller naturgödsel,
9. använda parasitbekämpningsmedel som utsöndras med spillningen i en form som är skadlig för insekter,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

10. lägga igen öppna diken eller rensa diken,
11. tillskottsutfodra betesdjur eller stödutfodra vilda djur,
12. upplåta området för tävlingar, övningar, lägerverksamhet eller annan motsvarande aktivitet,
13. anordna träning för eller tävling med häst
14. uppföra fälla, vindskydd, vattningsanordning eller liknande anordning, som behövs för betesdjurens behov,
15. uppföra fågeltorn eller sätta upp holkar.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Ägare och innehavare till särskild rätt till fastigheter förpliktigas tåla att följande åtgärder utförs och vidtas:

1. utmärkning av reservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. inom skötselområde 1 (skog med begränsad skötsel i träd- och buskskikt): gallring, utglesning och röjning,
inom skötselområde 2 (betad skog) och 3 (trädbärande betesmark): beteshävd, gallring, utglesning och röjning,
inom skötselområde 4 (öppen fodermark): beteshävd och röjning samt inom 4b: även vallodling,
inom skötselområde 5 (övrig mark): gallring, röjning och markunderhåll,
lagring av virke eller skogsbränsle på ett för vedinsekterna säkert sätt inom hela reservatet,
3. röjning och markering av leder och stigar inom hela reservatet,
4. undersökningar av djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. skada mark, förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. prospektera efter mineral,
3. skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar,
4. otillbörligt störa djurlivet,
5. skada växande eller döda träd och buskar, eller vegetation i övrigt,
6. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning,
7. inplantera för området främmande växt- eller djurart, liksom för trakten främmande raser eller typer
8. medföra ej kopplad hund annat än vid jakt,
9. framföra motordrivet fordon eller cykel annat än på anvisad väg fram till reservatsområdets parkering
10. rida eller köra med häst, förutom på härför upplåtna stigar,
11. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil,
12. göra upp eld annat än i särskilt iordningställd eldstad,
13. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.
15. nyttja området för tävling eller övning som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
16. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för

- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät, brunnar och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter.
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifterna B1-4 ovan.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bl.a.:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950).
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Ärendets beredning

Stiby backe var ursprungligen ett av Domänverkets interna s. k. "domänreservat". År 1971 föreslog Domänverket att ett naturreservat skulle bildas av området. Länsstyrelsen tog samma år beslut om bildande av naturreservat. Det sköttes av Domänverket fram till 1993, då Skogsvårdsstyrelsen tog över som förvaltare. År 1997 anmäldes reservatsområdet till Natura 2000 enligt habitatdirektivet. Sedan år 2000 förvaltas det av Länsstyrelsen. I samband med revidering av beslut och föreskrifter utvidgas reservatet med 3 ha till att omfatta resterande del av fastigheten Knutstorp 1:1, som ägs av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen tog fram förslag till nytt beslut och ny skötselplan under 2014, vilka har sänts på remiss till berörda myndigheter och förelagts sakägare för yttrande under hösten samma år.

Yttranden har inkommit från Skogsstyrelsen, Försvarmakten, E.ON och Sölvesborgs kommun som alla tillstyrker förslaget.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

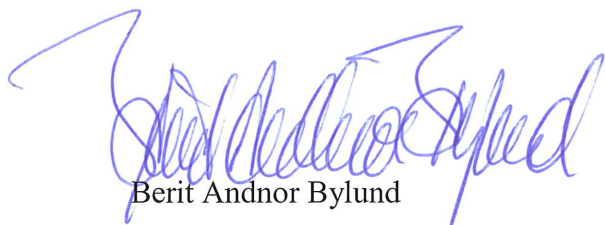
Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund.

I beslutet deltog även länsassessor Anita Möller, antikvarie Karl-Oskar Erlandsson samt naturvårdshandläggare Ingegerd Erlandsson, den sistnämnde som föredragande.

Berit Andnor Bylund

Ingegerd Erlandsson

Kungöres i länets författningssamling och ortstidning

Bilagor:

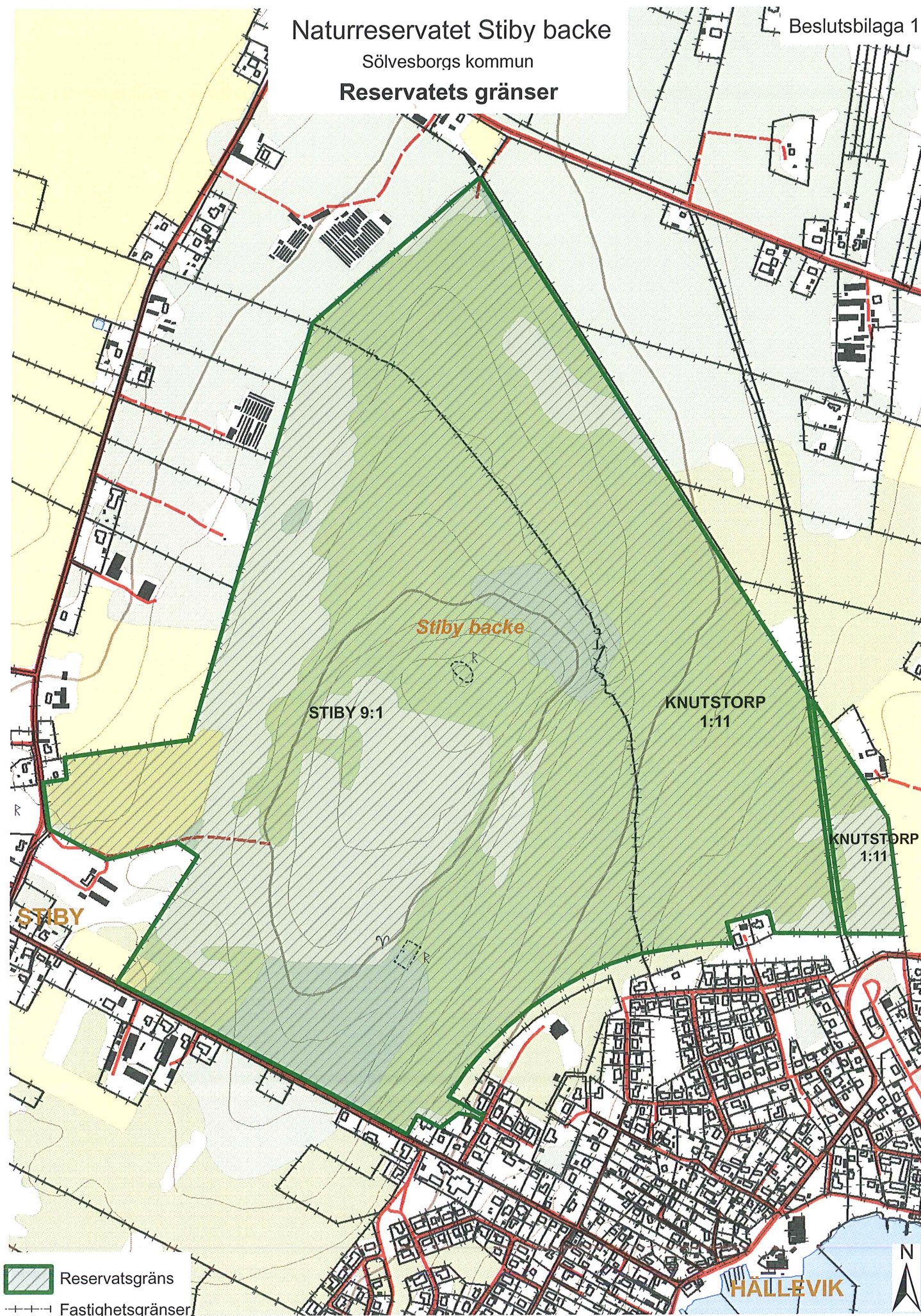
1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med skötselområden och anordningar för friluftslivet
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar

Naturreservatet Stiby backe

Sölvesborgs kommun

Reservatets gränser

Beslutsbilaga 1

Reservatsgräns
Fastighetsgränser

Länsstyrelsen i Blekinge © Lantmäteriet

0 50 100 200 300 400
Meter

Naturreseptatet Stiby backe

Sölvesborgs kommun

Skötselområden och anordningar för friluftslivet

Beslutsbilaga 2

Anordningar friluftsliv

- P-plats
- Information
- Toalett
- Rastplats med eldstad
- Utsiktspunkt
- Markerad vandringsled

Skötselområden

- 1. Skog begränsad skötsel
- 2. Betad skog
- 3. Trädbärande betesmark
- 4. Öppen betesmark
- 5. Övrig mark
- Reservatsgräns

